Ügyszám: 2991/P/2009-04

[…] részére

Tisztelt […]!

Beadványában mint az egyik magyarországi amatőr meteorológiai honlap, a […] alapítója azzal a panasszal fordult hivatalomhoz, hogy az Országos Meteorológiai Szolgálat (a továbbiakban: OMSZ) 2009. október 1-től megtagadta az országos kompozit radarkép szabad felhasználást (más honlapba való beillesztést). Állítása szerint 2009. szeptember 14-én egy „informális" találkozón az OMSZ elnökétől azt a tájékoztatást kapta, hogy erre a döntésre „az Ecomet elnevezésű szakosított szervezet belső ajánlása" alapján kerül sor, tekintettel arra, hogy az Országos Meteorológiai Szolgálatról szóló 277/2005. (XII. 20.) kormányrendelet (a továbbiakban: Rendelet.) 6. §-a alapján a meteorológiai alapadatok csak nemzetközi megállapodás eltérő rendelkezése hiányában tartoznak a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) hatálya alá. Levelében arról kért állásfoglalást, hogy az OMSZ gyakorlata megfelel-e a jogszabályi előírásoknak, továbbá, hogy a Rendelet 6. §-a, mely alapján az OMSZ az Ön álláspontja szerint „nemzetközi megállapodásra hivatkozva önkényesen átminősíthet az Avtv. alapján közérdekűnek minősíthető adatokat, megfelel-e a jogállamiság eszméjének, illetve nem alkotmánysértő-e". Az ügyben folytatott vizsgálatot lezártam, álláspontom a következő:

Az OMSZ elnöke megkeresésünkre arról tájékoztatott, hogy a radarral kapcsolatos október elsejei változásokra azért kellett sort keríteniük, mert a központi költségvetés 2010-re költségeiknek már csak a 43 %-át fedezi, miközben feladatkörük a korábbival azonos marad. Levelében kifejtette, hogy az OMSZ eleget tesz az Avtv. előírásainak azzal, hogy a meteorológiai alapadatokból készített kompozit radarképeket honlapján folyamatosan közzéteszi. Más honlapok számára ezek egy a képre mutató link elhelyezésével válhatnak elérhetővé. Ennek elhelyezéséhez az OMSZ engedélyére van szükség, mely a service@met.hu címen kérhető. Az engedélyt kizárólag olyan honlapoktól tagadják meg, melyek „az OMSZ, mint állami intézmény hírnevét rombolnák" (pl. szeméremsértő vagy „politikailag szélsőséges" tartalmakat megjelenítő oldalak).

A Rendelet már hivatkozott 6. §-a szerint „a meteorológiai alapadatok, amennyiben nemzetközi megállapodás eltérően nem rendelkezik, a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény alapján közérdekű adatnak minősülnek, és az ott meghatározott eljárás alapján köteles a[z Országos Meteorológiai] Szolgálat az adatszolgáltatásra". A Rendelet alkalmazásában a 2. § (1) bekezdés a) pont alapján meteorológia alapadatok a mérések és észlelések alapján gyűjtött és feldolgozott, valamint [az OMSZ] nemzetközi megállapodásai alapján mért és észlelt adatok, ideértve az azoknak átadott, azoktól átvett, azokkal kicserélt adatokat is. Megállapítható, hogy az OMSZ radarberendezései által rögzített „nyers" adatok (pl. adott időben adott földrajzi koordinátához tartozó csapadékadat) továbbá az ezeket ábrázoló OMSZ által készített radarképek, mint feldogozott adatok meteorológiai alapadatok, melyek mivel az OMSZ, mint állami feladatot ellátó szerv kezelésében levő személyes adat fogalma alá nem tartozó adatok, az Avtv. 2. § 4. pontja értelmében közérdekű adatnak minősülnek.

Ezt követően azt vizsgáltam, hogy az Ecomet belső ajánlása mennyiben tekinthető a magyar jogrend vonatkozásában nemzetközi megállapodásnak.

Az Alkotmány 7. § (1) bekezdése szerint „a Magyar Köztársaság jogrendszere elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait, biztosítja továbbá a vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangját." A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény 7. § (1) bek. a) pontja, valamint (3) bek. b) pontja értelmében alapvető jogot, így pl. a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot korlátozó nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére akkor kerülhet sor, ha erre az Országgyűlés az azt kihirdető törvényben felhatalmazást ad. Ez alapján megállapítható, hogy a magyar jog, hasonlóan a legtöbb állam jogához, az ún. dualista felfogást követi, így a nemzetközi szerződések csak a tartalmuknak megfelelő jogforrási szintű jogszabályba

foglalva válnak a jogrendszer részévé. Az állampolgárok számára is csak ezt követően tekinthetők jogosultságok és kötelezettségek forrásának.

Tekintettel a jogállamiságnak az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében lefektetett elvére, valamint arra, hogy az Alkotmány 8. § (2) bekezdése alapján alapvető jogokra vonatkozó szabályokat csak törvény állapíthat meg, álláspontom szerint a Rendelet értelmezésében nemzetközi megállapodásnak csak azokat a nemzetközi szerződéseket tekinthetjük, melyek a magyar jogrendszer részévé váltak. Ez alapján megállapítható, hogy a Rendelet önmagában nem ad felhatalmazást az OMSZ-nak arra, hogy az Ecomet ajánlása alapján radarberendezésekből származó alapadatokat kivonjon a közérdekű adatok megismerésére irányadó Avtv. hatálya alól, hiszen az a magyar jog szerint kihirdetés hiányában nem minősül nemzetközi megállapodásnak.

Az OMSZ tehát az Ecomet belső ajánlása alapján nem kötheti a radarképek más honlapon való folyamatos megjelenítését díjfizetéshez, jelenlegi gyakorlata törvénysértő.

A környezet védelméről szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 48/G. §-a alapján bárki számára hozzáférhető az ún. lehívási szolgáltatás, mely többek között biztosítja a Nemzeti Térinformatikai Rendszer kereső- és letöltési téradat-szolgáltatásának folyamatos elérését. A Kvtv. értelmező rendelkezései alapján azok az elektronikus formában rendelkezésre álló adatok minősülnek téradatnak, melyek a Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszer létrehozásának és működtetésének szabályairól szóló jogszabályban meghatározott tárgykörbe tartoznak, különösen a geodéziai, a természet-, a gazdaság-, a település-, illetve a népességföldrajzi adatok, amelyek közvetlenül vagy közvetve vonatkozik a Magyar Köztársaság területén fekvő helyre vagy földrajzi területre.

A Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszer létrehozásáról és működtetéséről a 241/2009. (X. 29.) kormányrendelet rendelkezik, melynek 2. melléklete 14. pontja alapján a meteorológiai földrajzi jellemzők között megjelölt csapadékadatok – így az OMSZ radarállomásai által rögzített csapadékadatok és az ez alapján készített radarképek – téradatnak minősülnek. A költségviselésre annak ellenére az Avtv. 20. § (3) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni, hogy a Kvtv. 48/H. § (1) és (4) bekezdése rendelkezik a téradat-lehívási szolgáltatásért megállapítható szolgáltatási díjról és annak számítási módjáról, mivel az Avtv. 1. § (2) bekezdése kimondja, hogy e törvénytől csak abban az esetben lehet eltérni, ha azt e törvény kifejezetten megengedi, azonban a költségviselés kapcsán nincs mód az eltérésre. Az Avtv. 20. § (3) bekezdése értelmében a lehívott adatokért, melyek az Avtv. alapján közérdekű adatok másolatának minősülnek, legfeljebb a másolat elkészítéséért – jelen esetben tehát a folyamatos lehívást lehetővé tevő infrastruktúra használatának költségéért – állapítható meg költségtérítés, melynek összegét az igénylő kérésére előre közölni kell.

A Rendelet 6. §-ról megállapítható, hogy annak „amennyiben nemzetközi megállapodás eltérően nem rendelkezik” fordulata nem jelent felhatalmazást az Avtv. és más alkotmányos, illetőleg törvényi rendelkezések hatályos szabályainak mellőzésére, így e körben a jogállamiság elvének sérelme, ill. más alkotmánysértés veszélye nem áll fenn.

Budapest, 2011. március 31.

Üdvözlettel:

Dr. Jóri András